

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น
ด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลังของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี
The Development of Ready-Made Lessons on History and Local Learning
Resources with Innovative Active Learning Based on Collaborative
Competencies for the Second-Year Secondary School Students
at Yingyuad Pittayanukool School, Udon Thani Province

ชัยเชษฐ หัสไชโย¹ และ ณัฐดนัย วันตะโพธิ์²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2}

Chaichet Huschaiyo¹ and Natdanai Wantapho²

Mahachulalongkorn rajavidyalay University, Khon Kaen Campus^{1,2}

Corresponding Author, Email: Chaichetb.m.252495@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 Steps Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

* ได้รับบทความ: 16 มิถุนายน 2567; แก้ไขบทความ: 20 ธันวาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 25 ธันวาคม 2567

Received: 16 June 2024; Revised: 20 December 2024; Accepted: 25 December 2024

กลุ่มที่ใช้เพื่อทดลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 Steps Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 6 ชุด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.03/88.65 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
- 2) บทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อบทเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.01)

คำสำคัญ: บทเรียนสำเร็จรูป; ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น; การจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะ

Abstract

The objectives of this research are: 1. to study the effectiveness of ready-made lessons on history and local learning resources using innovative active learning based on collaborative competencies (the 5 STEPs Collaborative Learning Process) for the second-year secondary school students at Yingyuad Pittayanukool School, Udon Thani Province, to meet the 80/80 criteria; 2. to compare the results of learning management using ready-made lessons on history and local learning resources with innovative active learning based on collaborative competencies for second-year secondary school students at Yingyuad Pittayanukool School, Udon Thani Province; 3. To evaluate the satisfaction with the use of ready-made lessons on history and local learning resources with innovative active learning based on collaborative competencies for second-year secondary school students at Yingyuad Pittayanukool School, Udon Thani Province.

The research results were as follows:

- 1) The efficiency of the 6 ready-made lessons developed by the researcher (E1/E2) is equal to 84.03/88.65, which is considered higher than the 80/80 criteria set.

2) Ready-made lessons Using a test to measure academic achievement. There is a higher academic achievement after studying than before studying, which is significantly different at the 0.01 level.

3) Mathayom 2 students are satisfied with the lesson. It is at a high level ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.01)

Keywords: Ready-made lessons; History and local learning resources; Competency-based active learning management

บทนำ

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพโดยเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว นักเรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าของ ตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

บทเรียนสำเร็จรูป มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ของผู้เรียน ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษาและการค้นคว้าข้อมูลเกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด อีกทั้งการนำมาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บทเรียนสำเร็จรูปนี้ ถือว่าเป็นการพัฒนาอีกอย่าง หนึ่งในด้านการศึกษาที่เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยตนเองและ ช่วยลดปัญหาความแตกต่างทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบเป็นขั้น เรียนรู้ตามลำดับของเนื้อหาบทเรียน

โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล บริหารจัดการห้องเรียนแต่ละห้องมีผู้เรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ดั้งนั้น ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านทักษะการคิด ความถนัด คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถ และประสบการณ์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนแตกต่างกันถ้าครูผู้สอน สอนเร็วผู้เรียน ที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทัน ถ้าครูผู้สอนสอนช้า อธิบายมาก ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ครูผู้สอนต้องหา วิธีการสอนหลาย ๆ อย่างเพื่อทำให้ผู้เรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและ

วัฒนธรรม ได้แก่ นำเอาวิธีการสอนมาให้ใช้เหมาะสมกับลักษณะวิชา กล่าวคือ ครูจะต้องหาวิธีการสอนที่ได้ผลมาใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล ยังพบว่ามีปัญหา เนื่องจากขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสร้างความสนใจของนักเรียน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นเมื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ซึ่งประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบฝึกหัด โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Process) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล

ด้วยสาเหตุและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ผ่านบทเรียนสำเร็จรูป พร้อมทั้งครูและโรงเรียนได้แนวทางในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปและแนวทางในการจัดแบบ Active learning โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ทั้งนี้ทำให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจในประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นของตนเอง และมีความรัก ความหวงแหนถิ่นกำเนิด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย มีรูปแบบการวิจัย ดังนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design (Fitz-Gibbon, 1987 : 113)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ใช้เพื่อทดลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย วิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
3. แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดการประเมินระดับความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ มีระดับความพึงพอใจ ทั้งหมด 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ส่งให้ทางโรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตปฐมนิเทศนักเรียน และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน
2. ดำเนินการกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 19 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2.1 อธิบายเกี่ยวกับการวิจัย เป้าหมาย วิธีการ และเกณฑ์การประเมิน

2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี

3. ดำเนินการทดลองโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 19 คน

4. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

5. ประเมินความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 ข้อ

6. รวบรวมและตรวจผลการทดสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง (5 STEPs Collaborative Learning Process) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้านและรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง จำนวน 6 ชุด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.03/88.65 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมจัดการ เรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และ แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.01)

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอภัยพิทยานุกูล อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 6 ชุดที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.03/88.65 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 19 คน และ สามารถทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.50 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์หัวข้อชีวิตและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ก่อนจะกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาย่อย และจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียน จึงทำให้เนื้อหาของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นในครั้งนี้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวชีวิต และมาตรฐานการเรียนรู้เนื้อหาที่มีการเรียงลำดับความยากง่ายและที่สำคัญ ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนการหา ประสิทธิภาพของนวัตกรรมก่อนปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้จริง จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นใน ครั้งนี้มีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยในข้อที่ 1 เนื่องจากมีการสร้างบทเรียน สำเร็จรูปให้มีความสอดคล้องตามมาตรฐาน จนเกิดประสิทธิภาพ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง มีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อกำหนดกิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คำสั่ง คำชี้แจงในการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครูและสำหรับนักเรียน มีบทบาทและรายละเอียดชัดเจน เนื้อหาไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป นอกจากนี้สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลมีความหลากหลาย ผู้วิจัยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำกิจกรรมด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะกระบวนการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องการสังเกต การวัด และการจำแนกประเภทในครั้งนี้สามารถทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ค่ายอด ที่ได้ศึกษาเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป วิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เรื่องการสร้างและใช้งานตาราง ได้ศึกษาวิจัยบทเรียนสำเร็จรูป วิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เรื่องการสร้างและใช้งานตาราง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป วิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เรื่องการสร้างและใช้งานตารางระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เปรียบเทียบระหว่างเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป วิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เรื่องการสร้างและใช้งานตารางผลปรากฏดังนี้ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เท่ากับ 4.04 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เท่ากับ 7.93 คะแนน จากการทดสอบนี้ แสดงว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ในการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ ที่เป็นงานวิจัยของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ สุมิตตา พูลสุขเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียนอยู่ในระดับมากขึ้น และในด้านการศึกษาวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ในพระอุปถัมภ์ฯ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวมทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้และด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากระดับมาก ($\bar{x} = 3.81, S.D. = 0.16$) เนื่องจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ที่นำมาใช้นี้ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาสังคมศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนมีทักษะการคิดที่หลากหลาย ฝึกการลงมือปฏิบัติ มีความสนุกสนานการสร้างชิ้นงานชิ้นได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สุพรรณรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป วิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เรื่องการสร้างและใช้งานตารางพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปหน่วยพลังงานแสงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2ปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุกแสดงให้เห็นว่า โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.55 และ ค่า S.D. เท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านเนื้อหาสาระ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุดโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.58 และค่า S.D. เท่ากับ 0.54 ด้านกิจกรรมการเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.54 และค่า S.D. เท่ากับ 0.53 ด้านรูปแบบและการพิมพ์ นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.66 และค่า S.D. เท่ากับ 0.51 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.43 และค่า S.D. เท่ากับ 0.62 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสนันท์ ขาบรรดิษฐ์ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ CAI และ SCAP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ CAI และ SCAP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ชุด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 86.00/88.50 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05และมีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ CAI และ SCAP โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81, S.D. = 0.16$) พระปกาศิต ไชยสิทธิ์มโห (มีทอง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาประวัติศาสตร์ตามกระบวนการ Active Learning (MIAP) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุพระอารามหลวง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าจากแบบฝึกทักษะประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องพัฒนาการของชาติไทยสมัยรัตนโกสินทร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 ชุด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.13/87.50 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องพัฒนาการของชาติไทยสมัยรัตนโกสินทร์

โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาประวัติศาสตร์ตามกระบวนการ Active Learning (MIAP) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุพระอารามหลวง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91, S.D. = 0.20$)

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านการสังเกต การวัด และการจำแนกประเภทสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จำนวน 30 ชุด 4 หน่วย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 86.00/88.50 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.51, S.D. = 0.01$)

จึงกล่าวได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่งผลให้นักเรียนรักในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์รักการเป็นท้องถิ่นของตนเอง รักในวิชาสังคมศึกษา เรียนรู้อย่างมีความสุข จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) การจัดการเรียนรู้โดยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะกระบวนการของผู้เรียน อาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับห้องเรียนที่มีจำนวนมาก ครูต้องใช้ในการสังเกตอย่างละเอียดและรอบคอบ

2) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจกับแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง วางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน

3) การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ครูผู้สอนควรวางแผนเนื้อหาและเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนนี้ ๆ ตามศักยภาพของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

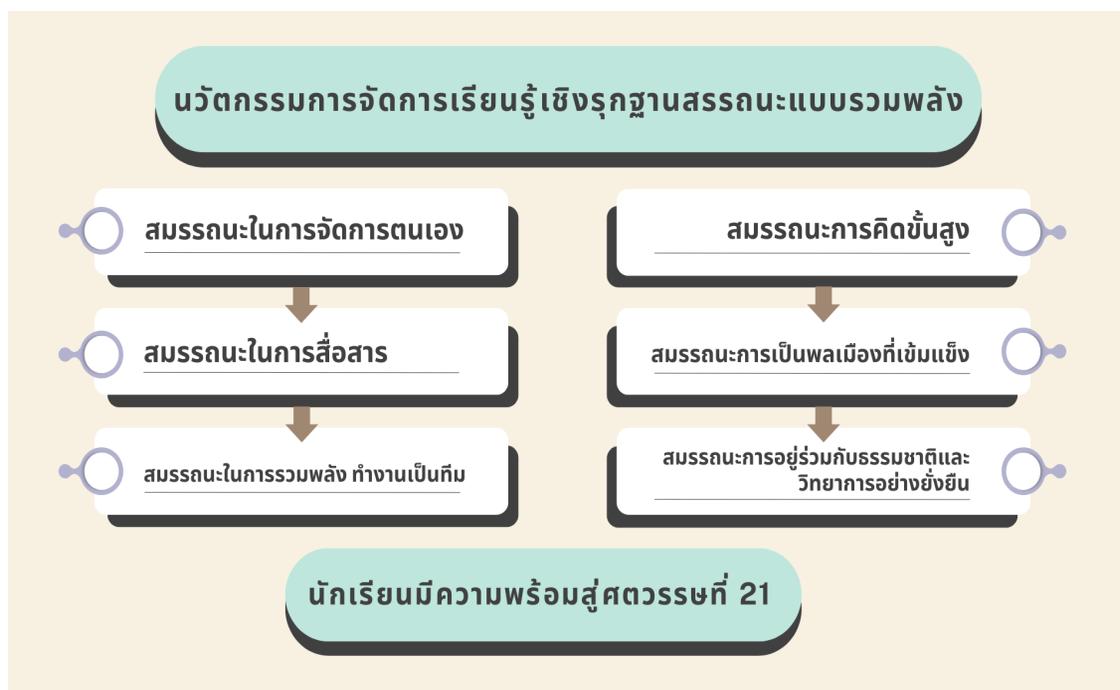
1) ควรศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ด้วยการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายพร้อมด้วยการนำเทคโนโลยีมาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเช่น โลกเสมือนจริง

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ที่มีผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง เป็นต้น เพื่อพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียน

3) ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ร่วมกับการสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องประวัติศาสตร์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะแบบรวมพลัง ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนักเรียนมัธยมปีที่ 2 โรงเรียนยิ่งยวดพิทยานุกูล ที่ใช้บทเรียนบทเรียน มีปฏิริยาสูงกว่า การเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ และบทเรียนสำเร็จรูปยังเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และผู้สนใจในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระปกาศิต ไชสิตธมโม. (2559). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาประวัติศาสตร์ตามกระบวนการ Active Learning (MIAP) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ พระอารามหลวง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- มนัสนันท์ ชาบรรดิษฐ์. (2566). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้ รูปแบบ CAI และ SCAP ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคก สีวิทยาเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- สุกัญญา สุพรรณรัตน์. (2559). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปหน่วยพลังงานแสง กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 4 โดยจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 10(2), 162-173.
- สุमितตา พูลสุขเสริม. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ. (วิจัยชั้นเรียน) (วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ).